21.10.2023

Liikenne- ja viestintävaliokunta

Eduskunta

Lausunto Hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi sähköisten tietullijärjestelmien yhteentoimivuudesta annetun lain muuttamisesta (HE 19/2023 vp)

Liikenne- ja viestintävaliokunnassa on käsiteltävänä Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sähköisten tietullijärjestelmien yhteentoimivuudesta annetun lain muuttamisesta (HE 19/2023 vp). Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry:ltä on pyydetty kirjallista lausuntoa asiasta ja SKAL esittää lausuntonaan seuraavaa.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sähköisten tietullijärjestelmien yhteentoimivuudesta annettua lakia. Lakiin tehtäisiin muutokset, joilla täydennettäisiin sähköisten tietullijärjestelmien yhteentoimivuutta koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä.

Direktiivi on saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä sähköisten tietullijärjestelmien yhteentoimivuudesta annetulla lailla vuonna 2021. Euroopan komissio on kuitenkin esittänyt Suomelle virallisen huomautuksen direktiivin tiettyjen artiklojen puutteellisesta kansallisesta täytäntöönpanosta.

Esityksessä ehdotetaan sähköisten tietullijärjestelmien yhteentoimivuudesta annettuun lakiin muutoksia, joilla direktiivi pantaisiin kansallisesti täytäntöön siltä osin kuin täytäntöönpano on katsottu puutteelliseksi. Lakiin lisättäisiin direktiivissä käytettyjä määritelmiä ja tarkennettaisiin eräitä jäsenvaltioiden velvollisuuksia koskevia säännöksiä.

SKAL pitää ehdotuksia perusteltuina ja niillä poistetaan kansallisesta lainsäädännöstä puutteet, jotka Euroopan komissio on huomautuksessaan tuonut esiin. SKAL pitää hyvänä, että Liikenne- ja viestintäviraston velvollisuudet kansallisena toimijan selkeästi kirjataan lakiin.

Kuten ehdotuksen perusteluissa todetaan Suomessa ei ole käytössä tiemaksulainsäädäntöä eikä tiemaksuja. Direktiivi ei velvoita jäsenmaita ottamaan tietulleja tai tiemaksuja käyttöön, eikä niitä myöskään ehdoteta otettavaksi käyttöön tällä esityksellä. Liikenteen kustannuksia lisäävien järjestelmien käytössä pitää Suomessa edetä huolellisesti harkiten osana liikenteen verotuksen kokonaisuudistusta.

Uudessa hallitusohjelmassa esitetään raskaan liikenteen vinjettimaksun käyttöönottoa. Vinjetti on aikaperusteinen maksu tienkäytöstä ja sellainen on käytössä useimmissa EU-maissa.

SKAL on pitkään ajanut ja tukee nimenomaan vinjetin käyttöönottoa erityisesti siksi, että ulkomainen liikenne saataisiin osallistumaan suomalaisen tiestön

ylläpitämiseen ja epäterve kilpailu vähentyisi. Suomalainen yritys joutuu maksamaan tienkäytöstä lähtiessään kuorma-autolla Suomesta ulkomaille, kun taas ulkomailta Suomeen suuntautuva liikenne ei tienkäytöstä maksa. Tämä herättää voimakkaan epäoikeudenmukaisuuden tunteen.

Vinjetin mahdollisessa käyttöönotossa on otettava huomioon EU-tasoinen lainsäädäntö ja EU-tuomioistuimen tulkinta sen kompensointimahdollisuudesta suomalaisille yrityksille. Kuljetusyritysten kannalta on huomattava, että EU-tuomioistuimen mukaan tiemaksuja ei saa ottaa käyttöön ulkomaista liikennettä syrjivästi, eikä vinjetin täysi kompensointi suomalaisille ajoneuvon haltijoille ole enää näin mahdollista. Saksaa koskevan EU-tuomioistuimen päätöksen perusteella on erittäin todennäköistä, että aikaperusteinen vinjetti toisi kompensointikiellon vuoksi merkittäviä, jopa kymmenien miljoonien eurojen lisäkustannuksia suomalaisille yrityksille.

SKAL kannattaa vinjetin käyttöönottoa, mutta ei pidä tarkoituksenmukaisena sellaista vinjettiä, joka johtaisi valtaosin suomalaisten kuljetusyritysten maksujen lisääntymiseen ja keräisi vain pienen summan ulkomaisilta. Tämän vuoksi vinjettiin liittyen SKAL esittää, että ulkomaisten kuorma-autojen tieverkon käytön maksaminen otetaan huomioon tulevissa liikenteen veropäätöksissä.

Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry

Anssi Kujala
toimitusjohtaja

Ari Herrala
edunvalvontajohtaja